

Werk

Titel: Volksgebräuche

Ort: Erlangen

Jahr: 1916

PURL: https://resolver.sub.uni-goettingen.de/purl?345572629_0035|log75

Kontakt/Contact

[Digizeitschriften e.V.](#)
SUB Göttingen
Platz der Göttinger Sieben 1
37073 Göttingen

✉ info@digizeitschriften.de

Cur' tgi la rivava avant igl isch tgesa,
 30 Eragl tott tgi curiva a dar las clavs tgesa.
 Cur' tgi la rivava segl isch steiva,
 Vasevla igl Diavel sesom la steiva.
 Cur' tgi la geva giù ainten schler,
 Cò olla catto navot oter tgi calzers veders.
 35 Ma chella Nesa ò bagn maglea recs,
 Par esser sclosa or digl parvecs.

Volksgebräuche.

1. Bunmang.

Sen bunmang e igl usit an nossa vischnanca (Salouf) da augurar legn
 loter totts en nov on, e tranter paraints e ameis vign fatg bunmang ansemen.
 5 En mes paraint vign an mia tgesa e siva vign ia an sia tgesa. Igl unfants
 augureschan igl nov on cun deir: „Bun de, bun on, det igl bunmang.“
 Sen bunmang vign fatg pang cun peira e petas, e pi da vigl niva fatg en
 furn pang per igls povers, e chegl numnav'ins sponschas. Daple niva er
 fatg paclangas.

10

2. Bumang.

Sin bumang vign qua (Lansch) aintan mintga tgeasa faiz pang cun
 paira e pettas. Par dar lis figliols foin spunschas, pettas, utschis, tartscholas.
 Igl bumang tg'in dat ad in figliol odar ad ina figliola consista par ordinari
 ord'ina petta, ina spunscha cun paira u cun ivettas, in utschi ed ina breztga
 15 odar ina tartschola. Mintg'otr' on datin ear anc ansatgè dad uardan, p. e.
 da far in libroc cun flours, ina slengia odar in scussal.

Da bumang von igls buabs e las buabas (la mataneglia) per las tgeasas
 a giavischear igl bumang. Els soian: „Bun se, bun on, dat igl bumang“,
 oters: „Giavoisch in ventirevel bun on.“ Parsiva survignani raps u ina
 20 spunscha.

3. Buaneia.

Igl treis „rètgs“ portan mintgign ena tgameischa. Sur las spatlas
 vign mess en faziel seida giagl. Anturn veta ena tschinta cun spada.
 Igl tgea vign orno cun ena carunga de flours artificialas. A Rètg Balthisar
 25 vign colorò fatscha, culez e mangs cun calour neira. Mademamantg er a
 sies serviaint.

Mintga rètg o igl sies servitour. La vistgadeira de chels e pi simpla,
 ma sumiglianta a chella digls rètgs.

Canto vignigl las sequentas canzungs:

1.

- Igls treis sogns retgs cun la sia steila,
 Els tschartgevan igl Signer Dia cun cardentscha veira.
 Els tschartgevan el anfigna igl terz de
 Cun gronda fadeia e lagreia.
- 5 Els vignan anfigna an la tga da Herodes,
 Tgi chel stava sen en barcung.
 Herodes saleida els fozamantg
 E dumonda: „Partge è igl davos digls retgs schi neer?“
 „El è bagn neer e a nocs bagn cunaschaint,
- 10 El è retg Caspar digl Morenland.“
 „Ist te retg Caspar digl Morenland,
 Schi vea e dom igl tias dretg mang!“
 „Chel dunga ia a te betg,
 Pertge a te cunfeida ia ear betg.“
- 15 „Nocs giagn a Bethlahem,
 A Bethlahem, a Jerusalem.“
 A Bethlahem ainten igl martgea,
 Noua tgi Christus Dia è naschea.
 Nocs nign co en grond pival vintireval
- 20 E giavischagn en bung on a tot igl pival.
 En vintireval on ed ena legra oura,
 Chel è nos giavisch sen mintga oura.

2.

- Igls trais son retschs,
 Tgi en is cun la staila,
 Per encurir igl retsch de tschiel e teara,
 Casper, Melcher, Baltisar.
- 5 Caspar era digl Orient,
 Melcher era digl Occident,
 Baltisar era digl Moraland.
 Oir e tgi schevan per quella stalleta,
 Anflavan Maria cuagl niebel affon.
- 10 Dieus det' in ventiraivel ed in bun onn
 A veus ed a neus e pertut anavon.
 Segi in bien viver e morir
 E leu suenter igl song parvis. amen.

3.

- Stat soi, stat soi, cun granda festina,
 Cun granda festina, cun granda ladina!
 Stat soi, stat soi, vus vestgè e vus calza!
 Sin giassa semettevan, la voja non savevan.
- 5 A lis compareva quella clera beala staila,
 Tga l'era schi clera sco igl cler e beal schè,
 E quell' igls manava entochen Herodes.
 Herodes el era sesi sin balcheun,
 Tgi po simular schi tard ella notsch:
- 10 „Mo Deus! mo trais aschi grands signeurs!
 Yagne soi, vagne soi! Ina beala e buna tschaina vus via pinar;
 In beal e bun letsch vus vi' amprestar.“
 „Mo na, mo na! neus stuain oir anavand
 A schartgier igl Salvader, Spindrader de tot igl mond.“
- 15 E quell' igls manava entochen Bethlehem.
 A Bethlehem catavan ina stalleta tot rota, spazada.
 Igl bov e' gl asen tgi scaldavan,
 Igl bun s. Giusep, tgi adorava.
 Cun Mirra ed antschains, tgi han anfarti,
- 20 Per leur patreun e Signer Di.

4.

A nous treis retgs digl Orient
Fo chesta steila ancunaschaint.
Alleluia.	An sia gronda povradat
El an en pursepan stat.
Alleluia.
Tg'an chesta stalla a Bethlehem
Seia naschia igl retg suprem.
Alleluia.	Maria, Anghels e pastours
Ad el preschaintan lour honour.
Alleluia.
5 Cun or e mira ed antschains
Cun nos igls pi custevels -bagns.
Alleluia.	15 Cors e scazis nous unfrign
Agl nov naschia unfant divin.
Alleluia.
Da terras estras nous cò nign
Per adurar gl' unfant divin.
Alleluia.	Igl unfant l'e chel Jesus tger,
Tgi vign igl mond putgant spindrar.
Alleluia.
Igl retg digl tschiel è aco nia
10 D'ena puschela parturia.
Alleluia.	El dat agl bab sadisfacziung
20 Per nossas grevas offensiungs.
Alleluia.

Per chellas vign el maltrato
E ved la crousch cruzifico.
Alleluia.	O pover, pover chel carstgang,
Pigl cal ò spons an van sies sang.
Alleluia.
O tge careza sainza fegn
Mareta igl unfant divin.
Alleluia.	Ma nous an tschiel veir savagn
30 Nos Jesus tger perpetnamantg.
Alleluia.
25 En de truescha nous chel Dia,
Tg'ò tant per nous putgants pitia.
Alleluia.	Schi nous sen terra cò vivign,
Per adurar gl'unfant divin.
Alleluia.

5.

Naschi n'unfantett à Bethlahem,
Digl cal tg'ins salegr' à Jerusalem.

Igl cal tgi stat an pursèpió,
Chel grond signour schi ot numnò.

5 Igl bov e' gl'asen igl on ancunaschia
Per lur patrung e signer Dia.

La tgesa, tgesètta cun grond' onour
Salidada digl signer cun grond' onour.

An chest sontg taimp lains' er ans legrar,
10 Ed era cugls anghels giubilar.

O Jesus Christus benadia
Dad ena purschela ist naschia.

Salidada la sontga Trinitad
Bab, fegl, spirt sontg ed unitad. Amen.

6.

Tge plascheir oss vainsa
Cun igl sontg Bambin!
Sper la stalla stainsa
Cugl unfant carin.	Christus, igl bagunia,
10 Sotasfatg per nous
O agl immens Dia,
Cun piteir dolours.
5 Sa legrè vous pivels,
Dé e mintga dé!
An parpetens privels
Ischans oss betg plé.	Christus, igl bagunia,
Sotasfatg per tot
15 O agl immens Dia,
Scu'n mievel tschot.

7.

Nous angraztgagn a te grond Dia, Tgi Jesus Cristus è oz nia. Alleluia.	5 Igl anghels cantan gloria a Dia, An tschiel e lod an mintga lia. Alleluia.
Nous ans legragn de chel carign, Tant amurevel sontg bambign. Alleluia.	E pasch sen terra sen tots mangs A tots fidevels buns cristiangs. Alleluia.

Er agls pastours vign relato,
10 Tg'igl fegl de Dia sei' arivo.
Alleluia.

8.

Lavè sè, o bungs Pastours, Nè notiers dallas arours, Darvè igls igls e betg durmè E tarlè baign, tge tgi az vi deir.	5 O dolgsch Jesulin.	Se, o se, o festine, Fasche bagn prest e non tarde! An Bethlehem piglè la veia, Lo catarossas igl fegl da Mareia.	20 O dolgsch Jesulin.
Sa legr' igl tschiel alla bunoura, Pertge gl'è oz notiers chell' oura, Tgi gl'è nāschia igl veir Messias Dalla Vergine Maria.	10 O dolgsch Jesulin.	Lò catez an ena stalla Ena zarta giuvantschela Cun en fegl schi gentil Parturia an en uigl.	25 O dolgsch Jesulin.
Gl'è naschia chel grond Signour, Per spindrar igl peccatur. Ans ho purto la pasch an terra Ed ho piglia davent la gherra.	15 O dolgsch Jesulin.	Lo dasperas igl bung Gisep An schanuglias davant igl parsep, Tgi adorava igl beal Matel Cun igl Bov ed igl Asenet.	30 O dolgsch Jesulin.

9.

Curri, curri, vous tots cristiangs,
Vurdè, cal è igl pi bèl digls unfants!
Chel è'gl grond fegl digl bab eternal.
O Jesulin, dolsch Jesulin.

5 Dad ena purschèla e naschia;
D'anviern, da notg, igl taimp igl pi criv,
Chel zart unfant segl fagn è naschia.
O Jesulin, dolsch Jesulin.

- Igl bov e gl'asen on savia,
 10 Tgi chel unfant sei'gl veir Dia,
 Cun en pitschen sofalètt gl'on igl scaldo.
 O Jesulin, dolsch Jesulin.
- Igls bungs pastours en er anc nias,
 Cur gl'on savia, tgi sei'gl veir Dia,
 15 Perchegl on els igl honoro.
 O Jesulin, dolsch Jesulin.
- Igls treis retgs, igls sabis on er savia,
 Tgi chel seia igl veir Dia,
 Mirrha ed antschains igl on anfartia.
 20 O Jesulin, dolsch Jesulin.
- Curign er nous an Bethlehem,
 Per vurdar chel bel unfantign
 Naschia schi pitschen carin.
 O Jesulin, dolsch Jesulin.
- 25 Salidada la sontga Trinitat,
 Tots chels, tgi statan an perpetnadat,
 Bab, feigl, spirt sontg ed unitat.
 O Jesulin, dolsch Jesulin.
- 10.
- Bunas nouas az lainsa purtar,
 Tgi totts cristiangs az dessen legrar,
 Bunas nouas az lainsa noes decr,
 Tgi totts cristiangs az dessen udecr.
- 5 D'ena purschela naschia en unfant,
 Tgi chegl noes vevan mai santia avant.
 El e tant bel e tant alegrogs,
 Tgi gronda letezia ans porta a noes.
- El e Cristus, igl nos salvader,
 10 Igl nos veir Dia, igl nos spindrader.
 Or da fadeias ans vot el trer,
 Da totts putgeas ans schubrager.
- El porta cun el igl Regino,
 Tg' igl s. bab ans o semptgio,
 15 Tgi siont cuu el an tshiel turno,
 Schi dessen noes esser adegna bios.

Schi vurdar lainsa bain anandretg
 Igl parsepen, las faschas, igl pover pez.
 Co catainsa chel pitschen unfant a bargiont,
 20 Tgi o tot igl mond an sies cumond.

Da chegl ans dess igls nochs salegrar,
 Cugls pastocrs el adorar,
 Tgi igl sies s. bab an preschanto
 E igl s. fegl ans tschintgigio.

25 Ma schi partratga da bung cor,
 Gle chel segl fagn per tia amocr,
 Sche chel unfant, schi nobel e bel,
 Humilitevel tg'e scu en aughel.

Seiel bagn nia e bagn cato
 30 Agls povers putgants usche sbitos.
 El vign tar nochs per andirar,
 'Tgi possas Di' avonda ludar.

Igl signocr creader da tot igl mond,
 Usche sa sbasont schi zont.

35 Sen pitschen pac fagn tia tgombreta stava,
 Noua tg' igl bov ed asen maglevan.

Igl mond tant grond cun sias valocrs,
 Cun or ed argient e tot chegl tgi e liain,
 Schi na fissigl ancatora valetta nigna,
 40 Da far londror ena pitschna tgina.

Per seida e vale, cura tgi te ist nia,
 Per pez e faschas ast te er gia,
 O retg, schi grond ed usche pussaint,
 Sen igl ties regino ist te bagn cuntaint.

45 Chel o uscheia a te plaschia,
 Per cun exaimpel a me mussar,
 Tgi pusanza ed anocr, la roba digl mond
 Coza er betg navot zont.

Igl nos bel Signocr, o Jesus tger,
 50 A te fatscha lartg, tgi te possas scher
 Ainten igl parsepen digl mies cor.
 Co catas carezia ed amor.

Dia ainten tschial seial saimper ludo,
 Tgi igl sies s. fegl ans o tschintgigio.
 55 Igl anghels salegran da chest grond dung,
 Lo catas da nov te chesta canzung.

4. Biiodas.

Da Giovgia grassa, scu er sen oters deis digl tschéver, gev'ius, scu para er co tar nous cun mascras. Chellas numnav'ins „biiodas“. Chellas purtaven differents bels noms, barba Keck, Buritg, onda Minota.

5. Igl tschevar.

5

La siabgia grassa, igl glendischsé e marsé tschevar vign igl anqual geadas anc faiz bagodas a Lansch. Mascras vignan betg mess soi, pertge tar naus cra'ins, tgi sea in grond putgea da cuvoir la fatscha de Di. I vign set: „Schi oin muress cun soi ina mascra, schi sess el sainz otar a peardar.“ Per far bagodas mett'ins in fazial su pigl tgea odar ins fo 10 bletsch la vesta e zoffin allaura aintan ina coppa cun aint froina, tgi quella spualvra si par la vesta.

6. La mèaseamda dalla tschendra.

La mèaseamda dalla tschendra vign anqual geadas anc oss sutaro igl tschéver. Ina partida mats u mendars sadisvastgeschan an bagodas ed 15 imiteschan las ceremonias u funcziauns usitadas da sutarar. Igl tschevar vign represanto entras ina pupa da strom, la quala duas u quatar mats poartan sin ina bara. Quels tgi von avant e tgi suondan, briglian e soian soi paschungas sur della veta digl defunct tschevar. Uschoia voni quels tras vischnanca e finalmainz mettani els la pupa aintan ina rosna e covran 20 soi ella cun teara.

7. La dumengia della groma.

La dumengia della groma niva fatg co (Salouf) groma e paclangas, mintgign an tgesa seia, e niva pato en sdom groma se sot igl palanschia della steiva e niva laschea se anfignen igl on siva. 25

8. La dumengia da groma.

La dumengia da groma foni las ples famiglias a Surava anc ossa igl latg meltg. Avant circa tschuncant'ons er'igl igl usit, tgi niva parti or a mintga persunga ainten vischnanca ena metga. Chegl era ena lascheda dad en nobel signour. Auc ossa egl en grond toc fous, tgi senomna: „Pro 30 digl Niebel“ e chel pro veva da paer en tschains fiar. Avant ons onigl fatg paer or an capital e lez e ni mess an fondi da povers.

9. Trer schibas.

Avant onns sedeventiva las dumengias de tschever la giuventetna cun trer schibas. Cunzont era chegl la seira de dumengia della gromma usito.

An amprema lengia gevan igls matts, tgi pigliven part digl gi, a 5 barlager ansemen lenna per far fi. Ins geva casal per casal a dumandar lenna. Chels tgi davan la pi blera lenna, per tals niva er tratg las pi bleras schibas scu per angraztgamaint. Sen stadals tirava la cumpagneia la lenna segl li destino. Igl li destinò era en bèl plang, tgi schea circa 10 de: „Igl plang las schibas.“ Gl'amprem niv'ossa vido sé en tarment caschnier. D'ena vart digl caschnier niva tschanto igl buc da schibas. Chel consistiva or d'en'esa. Da mang soura repusava chella segl blot terratsch, de magn sot aber sen igl tschèp de schibas. Las schibas, las calas mintga giuider sèz préparava, vignan resgedas giu d'en lat da 15 zundrign. An mez la schiba niva furò ena rosna cun la tardèla. Mintgign az préparava circa vaign, trenta schibas. Tras las rosnas niva tratg ena corda. Sur igl givi nivan chellas purtadas loschamaintg, scu igl catscheder porta sia salvaschigna.

Rivos totts segl lia, niva do anschatta agl gi. Oravant niva sen 20 mintga cantung digl plang tschanto guardias. Chels vevan de tgirar igls giuiders de barlotts e della tschoua cun purschèls. Digls numnos vev'ius para la crèta, tg'els pudessan nuscheir a legn o a lóter ved corp ed olma. Fatg chegl niva la schiba tignida an igl fi, anfignen tgèlla era cotschna. La pertga, la cala niva strubada an la rosna della schiba, niva numnada 25 gurschèla. Cotschneida avonda niv ella en pér gedas smanada an igl loft anturn cun igls plets:

„Schiba, schiba bèla,

Ia teir giu tè per N e N.

Co niva clamo giu solitamantg igl nom d'en mat e d'ena matta, 30 digls cals ins suponiva, tgi dés cugl taimp en per. Gugent ans seserviv' igl er de surnoms e plets ridiculs per beffager legn u loter, tgi era betg bagn via digl giuidar. Cun forza ed anschign niva ossa la schiba sdarmanada giu digl buc.

Dantaut era igl pievel, tgi era gist or de rusara, sa reduno ansemen 35 avant la tgesa de scola Curtinagl. Nudava la schiba ot e clera gliunsch e crudava ella anc a fi, clamava igl pievel: „Ossa chest éda ègl aber la verdat. Tal e tala dattan francamantg en per.“ Risaglias e sbatter segls mangs suondan siva mintga arrivada d'en'otra schiba. Se sperdeva la schiba avant tgi rivar giudem, se mussava igl pievel mianc cuntaint ed ins 40 scheva: „Chels dus vignau betg ansemen. Saveuz capitavigl, tgi legn u

loter giouen paeva ensatgé extra, senachegl tgils giuiders claméssan igl sies nom cun chel della matta, tg' el vess gia gugent, per uscheia dar dantaleir, tg' el faschess gugent cunaschentscha cun chella.

Igl gi cuzava per ordinaria duas treis ouras. I dava aber er lén'èda u lotra igl cass, tgi mats carschias tamantavan igls giuiders, faschond 5 creir, tgels seien la tschoua culs purschèls. Imitond igl grognier digls portgs pitschens e gronds ampruavan ena troppa de sa proximar an branclas agls giuiders. Plagn tema e desperaziung piglivan igls giuidars an tals cass la fugia e rivavan a tgesa mèz morts, laschont fi, schibas e gurschallas an stétg.

Davigl nigns antops, gev'igl legramantg a tgesa bagn observont, 10 cant dei tg'igl fi cozza e cant cler tg'el resta. Pi dei e pli bel tg'el dirava, pi bung e fritgevel dueva igl onn current daventar u er igl cuntrara.

10. Igl patar schibas.

Igls mats patavan schibas a Salouf sen en plang sur la vischnanca e chel li sanomna anc ossa igl plang las schibas. L' amprema schiba niva 15 tratg giu per la portga cun purschels oder pigl pantg en la padela:

Scheba, scheba bela,

Igl pantg ainten la padela,

Igl grang aint igl vonn

Par tott igl onn!

20

Igl fi per trer las schibas paragev' igl igls mats la seira dantant digl rusara, ma cura tgi tutgiva igls sens digl Ave Maria laschevigl mai sot de recitar igl Angal da Dia, pertge glera l'opiniung, tgi schi laschessan sot de recitar chegl, fiss igl nia la portga cun purschels e chella vessigl tamia.

11. Igl resger la viglia.

25

En om vigl o rachinto a me, de veir santia a rachintont digls sies vigls, tgi pi dabot niva sen mèsa curesma resgia la viglia sen tala moda. Igls mats da Reom sa patronavan d'en bloc. Chel niva vastgia cun rassa, scussal etc. scu ena femna. La viglia niva alloura manada segl plaz prinzipal della vischnanca e lo alloura cun risaglia digl pievel resgeda 30 en paglia. L'expressiung: „*igl resger la viglia*“ e ia ve d'ena generaziung sen lotra. Uscheia o ena donna ded otgant'ouns am rachinto, tgi de taimp, tg' ella era anc giouna, sa redunavan igls spirituals sen mesa curesma en de an en lia ansemen. Tar chell' occorenza schev' igl pievel par exempel: „Aha, oz volan els resger la viglia.“

35

12. Resger la viglia.

Co (Salouf) niva sèn mesa curesma resgea la viglia cun far en pi bung giantar.

13. Mesa curesma.

Da mesa curesma gevigl igls omans ad ustareia, giuivan a tertas, havevan e la seira fashev' igl latgmeltg. Ossa egl aber betg ple usitò chegl co a Savognin.

5 14. Calonda Mars.

Cun mala pazentga spetgan anc oz agl de igls mattatschs da Surses gnond gl'amprem de de Mars. Schon blers deis avant vign preparo igls zampugns. Pi grond e pi bagn tg'el tunga, e pi losch tg' igl pitschen possessour sa sainta. Rivo la dumang da calonda mars, sa reduneschan
10 bagn marvegl totts ansemen. Dus digls pi fermes e gronds digls mattatschs vignan élegias scu cumandanters. Ch'els dus on betg zampugns. Els portan ved ena tschinta en tarment sabel de lenn. Tott an leia ed an bung urdan vign la trappa manada avant mintga tgesa e co scadauo igls zampugns cun forza ed clamo:

15 Calonda Mars, calond' Avregl,
Lasche la biestga ord nuvegl.
Lerva crescha, la neiv schmarschescha.
Lez dar a nous, tgi Dia az banadescha.
Cucu, cucu, clom or digl got,
20 Erva, erva vign igl bagn bot,
Plompa, plompa lasch' at catar.
Lasch' ans catar, sunar, balar.
Igl εμπrem de da Mars
Lagnsa cuschinar
25 Pizochels, pizochels
Lagnsa giantar.
Lagn ni sadar ni sapuladrar;
Leghers, leghers lagnsa bagn star.

Dus digls pitschens on ded esser igls porta satgs. Els on ded eir
30 an tgesa de mintgign a piglier an mang igls schintgètgs. Els dumondau quels cun igls plets:

35 Calonda Mars, calond' Avregl,
Lasche las vatgas ord' uvigl!
Las vatgas von cun igls vadels,
Las tgoras cugls ansols,
Las gaglinas fon igls ovs,
L'erva crescha,
La neiv smarschescha,
Schi ans dez ensatge,

Dia az banadescha,
 Schi ans dez navot,
 Sch' igl louv az sblota
 E magna giu da Scalota.

Igls schintgètgs consistan an pantg, caschiel, fregna, ovs, pang etc. 5
 Fitto la runda per l'antira vischnanca anturn, sa redunescha l'antira
 truppa an ena tgesa, noua è dautant paragéa ena tarmenta porziung pizochels
 e paclangas. Mintgign mètta tant scu pussebel sot tetg, senachegl tg'èl
 survigna curasch e forza de combatter ancunter igl inimei.

Lura vonigl sigl plaz, noua tg'igls mattatschs dell'otra vischnanca 10
 spetgan els. An amprema lengia vign auvido or d'ena vart e de l'otra
 légn u loter, tgi sa crei d'esser ferm e robust. Finalmantg davainta
 alloura igl combat général. De tottas dus varts vign combattia valerousa-
 mantg, anfignen tgi l'egna u lotra part, la cala po betg sa defender pi
 dei, sto piglier la fugia. 15

Igls victorisaders persequiteschan cun canéra igls survantschias anc
 en toc e turnan alloura plagn luschezza a tgesa rachintont a mintgign,
 cant valerous els vegian combattia e cu els vegian victoriso. Betg de rar
 capitavigl, tgi legn u loter digls combattents rivaven blessos e malamantg
 sanganos se a tgesa. 20

15. La vigelgia da sogn Lurign.

La vigelgia da sogn Lurign, raquint' igl, tg'ins possa tgavar da meaz
 de allas dodesch ouras, noua tgi seia, schi cat'ins carvungs benadias.

16. Vigelgia da Nossadonna d'Avost.

Igl de della vigelgia da Nossadonna d'Avost niva fatg la speisa totta 25
 da freid, la seira da tschagna aber riviouls.

17. Vinschigliung.

Cura tgi glera fito far igl fagn sen igls colms, schi per vinschigliung
 niva fatg scarpatscha.

18. Igl sche dellas olmas. 30

Sin igl sche dellas olmas vign do lis povers pantg e pan.

19. Sontga Catregna.

Da sontga Catregna dastgeva nigr fatg ecr nignas rodas. Nignas
 femnas filavan, igls muliners mademamantg faschevan er betg moler e nigns
 tgars gevan sen veia. 35

20. Sogn Niclo.

La seira avant S. Niclo e per igls unfants de nosssa vischnanca de grond' impurtanza. Schon en taimp avant von igls unfants seira per seira an mintg' antgerna della steiva e recitéschan en paternoss. La seira avant
 5 S. Niclo vign alloura mess igl cupegn sen ena fanestra, senachegl tgi S. Niclo na vegia betg dei ded eir agl tschartger per igl amplaneir cun mommas etc. La dumang catta mintgign sies cupegn plagn cun l'egn' u lotra bunga tgosa, sch' igl unfant e sto obadevel e bung. Igl malpardert loancunter catta ena brava pertga. S. Niclo o tenor la cardentscha digls
 10 unfants en tgalval „schimmel“.

Da Sogn Niclo niva mess sot nigna manadeira, pertge chel seia igl patrung digls bogls.

21. Son Silvester.

Da Son Silvester von igls buabs culla staila. Trais en igls son rezs,
 15 oin poarta la staila ed oin e sekelmeister. Els vignan lisis or digls scolars della davosa classa della scola gronda entras trer bistgetta. Igl mor e igl amprem. Igl sons rezs on soi ina crauna cun bindels de totas soarts calaurs, on aint in tgomisch, tgi fon amprestar igl tgaloster, ed antuarn la veta ina tschointa cun sabel. Igl sekelmeister, quel tgi poarta la
 20 staila e tots igls oters buabs on tgapealas cun soi bindels — pi blears e pi bi. Siva baselgia, cur tgi on tganto igl „si quaeris“ von igls tschentg da baselgi' aint, voi avant la staletta sigl altar de s. Giusep, tignan igl sabel a drez soi e tgantan ina tganzaun tudestga — pi bot ina rumantscha u latoina. Siva voni tigl prer e siva per las tgeasas antuorn. Voi tigl
 25 prer dastgan oir tots igls buabs, ma siva ston igls pigns oir a tgeasa. Aintan las tgeasas igl pi sisom e pi sudem vischnanca voni avant baselgia, curtgi tuarnan aint digl cualm.

Las preparaziauns sin quella feasta foni si avant. Las dumengias digl advent von igls buabs tar las mattans per bindels. Igl buabs gronds
 30 von ear per saiv de far tgandailas, tgi dovrän ded oir antuarn la saira de son Silvester. Quellas fon igls buabs sez aintan la tgeasa de scola. Igl rors de far tgandailas vevan igls giunkers (Famiglia Amilcar). Las tgandailas vanzadas ed igls raps partan igls buabs gronds tranter els.

22. La canzung da Sogn Silvester.

35 Da vigl erigl la moda, tgi da sogn Silvester notg gevigl igls ménders dasper mintga tgesa e cantavan:

Ia vi cantar ena bela paclanga, Tgi la vossa matta steta sanga; Sanga u betg sanga, Ia vi veir la mi paclanga.	Neira u betg neira, Ia vi veir la mi sponscha cun peira.
5 Ia vi cantar en bel meil cotschen, Tgi la vossa matta steta cotschna; Cotschna u betg cotschna, Ia vi veir igl mies meil cotschen.	Ia vi cantar en bel bitschilo, Tg' igl vos mat vigna suldo; 15 Suldo u betg suldo, Ia vi igl mies bitschilo.
Ia vi cantar ena bela sponscha cun peira,	Ia vi cantar en bel spinal; Tgi igl vos mat vigna mastral; Mastral u betg mastral,
10 Tgi la vossa matta steta neira;	20 Ia vi veir igl mies spinal.

23. Igl viva sen la Spagna.

Digl taimp da nos tats, cura tgi ins niva ansemen per far legher, e vevan bavia en per maseiras, clamava egn: „Viva la Spagna e tgi tgi la magna“ e faschevan prentgas sen la Spagna.

24. Pleds da nozzas.

5

Pled per dumandar la spusa.

(Ineditum nach Ms. Marma.)

Carifsims Genitours.

Tgears Fardagliungs.

Stimos. Preschaints.

10

Igl mutegf per igl cal nous ischan conparias sen igl de det oz co an Wofsa tgesa e particularmantg an Wofsa prashenscha, è per dumandar et obtigneir de Wous ena Cordialissima favour.

Scu glé a Wous bagn ancunaschaint ègl avant anzatge de taimp davento tranter mias frar Giatgen e Wofsa feglia e Sora Catharina ena 15 legitima mistad; e senachegl tgi chella seia tant pi degna della benedicziun de Dia, egl igl dueir de chella, tgi ella vegia de Wous lotiers igl Wofsa consentimaint acumpagnea cun Wofsa benedicziun.

La risposta a mia dumonda drizada a Wous tgears Genitours e fardagliuns, vign ad esser per Wous fitg greva; pigliont an consideraziung; 20 tge consequensas ho nofsa risposta sen chella dumonda; i dependa igl bagn oder malstar de nofsa feglia e sora; cu vign chella ad esser per ella favorevla oder disfavorevla?

Chels dubis chella intschertadat; stuez e duessas Wous mettar d'ena vart e far la conclusiung e pertratg; tgi seia sto igl mang digl tottpussant 25 Dia tgi vegia ordino e clamo els ter igl stand; igl cal els en oz sin igl prezinct det anbratshear.

Talla fundamentala conclusiung, vign ad esser per Wous tgears Genitors e Fardagliungs igl muteif tgi Wofsa risposta a mia dumonda. è per Wous fitg leva, e zvar an igl sentimaint affirmativ. conform dispossiziung e destino digl buntadeval mang digl tottpussant, igl cal dirigia adegna 5 igls pass igl operrar digl carstgang ter la fejn e meira per la calla el è stgaffia, numnadamantg ter la beada veta perpetna.

Oter pled per dumondar la spusa.

(Ineditum nach Ms. Marmb.)

Ot Stimada Rimnada.

10 Tgera Mama Frars e Soras.

Stimatisima Sigr Spusa.

Chesta Stimada famigla vign am perdunar, schi ja per mutegf det inconoschenscha sto oravant far ena suplica e az dumendar de leir am assigniar calla dellas Vofsas Feglias e Soras tgi ó ratschet an igl Sontg Baten 15 igl ludevel e venerabel nom de Mengia. Chegl devainta tottaveia betg ort de mutegfs, tgi ja ves de veir encaltgi dubi oder disfidanza tgi Vous nissas a tschertgear de leir am cugliunar et am assigniar per la impurmesssa Spussa en ottra Persugna anstagl ella seza, sonder davainta chegl suletamantg per aplitgiar an fatscha at Ella seza' igls passus tgi vignan ainten igl mias 20 curt e malpatertgea discours drizos e dirigias directamantg ancunter det Ella.

Siva det efsar chegl schon davento ter la mia intrada an Vofsa tgesa palsa ja ter la tgossa seza. Aber o disfortuna. Ia vei ainten chest mument la mia misergia an la vistgadeira de carstgagn et ainten chella la mia 25 e sublim e sontg Uffezi, igl cal era da Dia sez nia surdo schon ainten igl veder testamaint agls pi ots tschentos Anghels gea schizont agls Arcangels. Chegl mossa se a nogs la sontga scritgira, tgi Dia vegia elegia e termes agl giouen Tobias per cumpogn e menader ainten la importantissima elecziun e tscherna della sia Spussa, igl Ot tschanto an tschial et ot venero sen 30 terra igl Arcaugel Raphael. Et ja dues sen igl de det oz ademplegr ena schi otta missiugn. Na de chegl sto ja de memez confessar tgi la mia persugna seia an chel riguart tottaveia indegna e speresch tgi vignas am cumpateir. Igl mutegf demais per igl call ja sugn nia delego co an Vofsa tgesa particularmantg an Vofsa preschenscha è per dumendar et obtigneir 35 de Vus ena Cordiala favour e chella é. Scu glè ancunaschaint ègl avant ensatge de taimp davento e nia concludia, tranter la Vofsa feglia e Sora Mengia e Gianas Capeder ena legitima miestad. Senachegl aber tgi chella seia tant duple degna della benedicziun de Dia schi egl igl dueir della Vofsa Fegla e Sora det obtigneir de Vous lothiers igl Vofs consentimaint

e benedicziun. Havent Ella obtignia chegl fils ja destino de cumpagnear ella cun totts igls Lur Honorevels giasts de nozzas a Salouf per ratschever digl legitim minister de Dia igl Sontg. Sacramaint digl Aletg.

Uscheia Vous māmā e Vous Frars e Soras consenti a chesta mia dumonda cun plascheir e totta fidanza sefundont sen la perschasiugn tgi 5 igl tottpusant Dia vegia diregia, e mano la affecziun digls Lour Cors ter en tal pas, et uscheia pudez veir totta speranza tgi chell vigna an igl stand igl cal Ella è sen igl prezinct de retschever at unbrivar chell cun igl mantel de dulschezia e amour, e tgi ena tgosā diregida e manada digl tottsapient magn vign franc a crudar oar an bagn. Acumpagne cun Vos 10 consentimaint ear an madem tainp cun Vosa materna e fraterna benedicziun. At Ella Sigr Spusa vign forsa a pareir greaf de betg aveir la ventirevlatat de pudeir sen igl de det oz obtigneir vesevelmantg la benedicziugn paterna, havent igl tottpusant an igls sias inscrutabels decrets clamō davent de chesta veta chell, speranza an la glorgia perpetna schon denzatge ons. Aber 15 chegl dues tottaveia betg stermentar, esent tgi Lur bab schi lè avant la fatscha de Dia vign tottutegna nonvasevelmantg a laschear rivar thiers chella sen igl de det oz, agl sias carezo unfant.

Speront demais tgi Vous vignas a consenteir a mias giavisch sear ja cun spitgiar de Vous la Vofsa dezisfugn. 20

Pled de mintinēdas.

(Ineditum nach Ms. Marmc.)

Stimatissim Sigr. Spugs.

Stimattissima Signora Spusa.

La co preschainta sozietad de Giuventetna peglia la libertad de com- 25 pareir chesta seira co avant Lur tgesa, cun las usitadas mintinadas, per cotras nīc siva at ena gronda obligatzgiung, tgi chella ò da rimetar visavi ad Els Sigr. Spugs, et a Lur eligida Signora Spusa.

Per tala ocasiung pegl ia la libertad de augurar an noma de chesta sozietat de Giovens, at Els Sigr. Spugs e lur eligida Signora Spusa, 30 ansemblamantg a totts Lur honorevels nozadours la buna seira.

Per nīc siva a nofsa obligatzgiung, e stimulos da cordials sentimaints lainsa nous externar a Vofs honorevels conjugals, igls nofs pi sinzers giavischs e cordials auguris per la nova epoca della veta, ainten la cala Vofs ischas oz antros. 35

Agł stimo Sigr. Spugs et ella stimada Sign. Spusa, cun igls cals nous vagn an nofsa sozietad passanto diversas legras ouras, las calas vignan a restar adegna an buna memoria, et igls cals on adegna sademuso scu

fidevels e premuros comembers da chella, lainsa oz ter la parteida exprimer igl nofs cordial angraztgamaint.

Cun oz vez Voufs banduno igl liber stand de Giuventetna et outros ainten igl serios Stand matrimonial.

5 Dont ena iglida per igl mond dat a nous d'antaleir, tgi angal en vizendevol respect tranter igls conjugals, ena sinzera careza uneidea cun en ferm caracter e s. tema da Dia duesan furmar igl ideal della veta matrimoniala.

Partge angal sot tala perspectiva so la bartga de nofsa veta navigar
10 ventirevel tras tottas eventualitats, tgi pudesan tribular igl nofs cor. Angal sot talas zircumstanzas po ena veira pasch e harmonia riger ainten la veta conjugala.

Considerainsa nous pi anavant igl efser della schlatagna humana, schi vusainsa tgi chella az lascha bagn paregunar cun ena cadagna consistenta
15 ord legreia, seriousadat e trouladat, aber tranter tottas legreias, tgi vignan tiers e franc chella tgi Els celebreschan oz la pi bela, nobla e festilla, pertge igl act det oz, è chel tgi ancoronescha tot las stentas e fadeias e totts Lur desideris.

Honorevel Spugs e Spusa! Viglia igl tottpufsaut conzeder ena lunga
20 e sanadevla veta, e durant chella igls assister cun la sia Divina graztga senachegl, tgi Els posan complanecr antiramantg las grevas obligaztgiungs digl Lur nof anbratschea stand.

Viglia chell penetrar igls Lur cors dat ena veira pasch tranter Els Sign. Spugs e Spusa e siva veir passanto chest viada teren an totta cuntan-
25 tenscha e fellicitad, tgi Els possan ansemblamantg de lotra vart della fossa eir a gudeir la vanteira celestiala.

Speront tgi igls nofs sentimaints de angraztgevladat, e cordials giavischs e auguris, schi bagn betg correspondents e sufizaints agls lur marets; vignan tuttegna dat Els a nigr ratschets cun conpateir allas mancansas
30 comelsas, sera igl mies discours.

Angraztgamaint.

Alla fegn digl nofs divertimaint viglia ia an noma de chesta Sozietad de Giuventetna veir angraztgea per la bela recreaztgiung ratscheta scu er an particular viglia veir dacormantg angraztgea agl Sigr. Spugs per igl
35 bel regal fatg a chesta sozietad, e viglia Dia az benadeir e conzedar tott chegl tgi igl Vofs cor giavischa per esser ventirevels.

Oter pled de mintinedas.

(Ineditum nach Ms. Marmd.)

[f. 1^r] Honoratissim Sigr. Spux!

Bagn vengonsa e fitg stimada nobilissima Spusa!

Oat honorada e bagn respectabla Cumpagneja de Nozas! 5

Fitg stupias e smarvagleas pudetz vous Sigr. Spux, la vofsa nobillissima Spusa, sco ear betg manc la honorada e bagn respectabla cumpagneia de Nozas restar, vasond tgi chesta honorevla cumpagneia da giuvantetna unicamaintg, e sco en corp inseperabel et insurventschibel cumpareschen co sen chesta seira avant Vofsa preschienscha per cotras admetter la sia obligaziung 10 oder pitost per dar sulettamaintg ena pitschna e fitg pitschna idea d'engrattgiamaint visavi allas Vofsas operadas e deguias prerogativas; las chalas sainza dubi, meritelsen e duefsen neir scrutinadas se, betg angal den simbel e schvach Spirt, sco chegl tgi la mia persuna porta e betg angal neir externadas d'ena schi implidanta glianga; naa sonder talas duefsen neir 15 tschartgeadas se e scrutinadas da Spirts pi nobels e Sublims e purtadas avant da gliangas pi elequentas e plidantas, ma nonestante damai tg'ja sco malvengonz Scolast da giuvantetna va surpiglia l'incombenza, de an nom della honorevla cumpagneja da giuvantetna, tschantshear duas pleads agradevels e convenients aigl mument preschaint, schi saja oravant tot far 20 navot oter tgi givischiar premiermaintg la buna Seira aigl Sigr. Spux, la sia nobillissima Spusa, la honorada e bagn stimada Societad de Nozas sco ear alla preschainta rimnada.

[f. 1^v] Noua catta il Spirt dil cristiang ena pi gronda e pi percumplagnia legreja e consolaziung, tgi tier la redunanza da pless Cars ils 25 chals vidos della madema fioma e animos della madema careza sareduneschen ansemen per solitar las sias legrevlas e consolevlas ouras, nous savagn tg' il Altissim setz ho anous tras ils sias interpretaders laschea per scretg, noua tg' el dei an chel lia noua tgi pless sarimnan ansemen lo vign ja am laschear catar ainten meatz chels, cheigl vot deir, schi la redunanza ho per 30 principi la Sabienschala chala i vign detg Initium sapientie timor Domini. Damai surpiglias den tal Spirt è la preschainta rimnada saredunada ear sen chesta Seira cun duple far nova memoria e regordientscha dellas frejadats acquistadas dils nos vigls antenats tras veta sang. Gea sot madem sentimaint e cun Spert patriotic cumparescha sen chesta Seira chesta cumpagneia e societad 35 da giuvantetna cho avant la preschienscha d'en Sigr. Spux cun sia nobillissima Spusa. Aber cant different e bagn il muteiv e las consequenzas tgi suondan oar della preschainta rimnada. Gea cant different e partge? forsa per muteiv della rocha e fitg strantgia staschung, u forsa per muteiv d'en chal spirt da Geluseja? naa tattaveja betg; sonder sulettamaintg per 40

il solett muteiv da betg haveir chella schi desiderabla e schon d'ensacons ons adegna galdeida e pufsadeida vanteira d'aveir sco per Schirm e manader da chesta Giuvantetna ena schi nobla e bagn Stimada persuna en schi nobel e bagn stimo Commember da [f. 2^r] Giuvantetna il chal nous sen 5 chesta seira stuagn grondamaintg deplorar la perdita da chel. Grondamaintg deplorescha chesta rimnada da Giuvantetna la perdita d'en schi nobel e previligia commember, partge ella vaseva e pudeva veir chel aigl grado da perfectiung e stema sumigliantamaintg, scu ena instrueida e bagn exercitada Armada varda e stema il Aviso dil sias prinzipal General, noua tg'ius po 10 quasi deir tgi dat el dapenda la victoria oder la sfurtuna da chella. Gea la Vofsa bagn stimada persuna era alla preschienscha da chesta Giuvantetna en Object tgi splendeva, terglischiva, e scaldava an meatz chella sumigliant allas strolas dil Solegl, las chalas targlisch=e stgioldan las arias dil de e sumigliant alla Glina la chala cun sia splendentia rundiala sclarescha et 15 illuminescha la notg della sia stgiradetna. Et ofsa duefs igl eser chegl per nous tot pers? O naa scu i dat nignias rosas sainza spegnias uscheja datigl ear nignias tribulaziuns sainza trost. Trost damai duefsans nous catar oar digl Stand della Libertad il chal vign preferia a tots ils oters schon da perpeten anno, gea trost catainsa ear ancunter la libertad, schi 20 nous giagn cun il nos Spirt tier l'entschiata della stgiafenscha cristiana, schi vasainsa ear lo tg' il Alltifsim dat ad Adam nos emprem bab ena consorta cun ils pleads Iste et multiplicate.(!) Hvesel il Alltifsim betg fatg chel'ovra, co pudefsans nous egn a mintgin clamar se e deir il stand della Libertad è il pi preferia e nobel.

25 [f. 2^v] Nous stuagn damai deir tgi schi gea tg' il stand liber duefs esar et è il pi nobel e preferia, schi stogl totutegna dar metels ils chals fetschen en halt alla libertad, senacheigl tg' il mond pofsa exister e semintigneir. Tier chel madem sentimaint oder surpiglia dil madem Spirt stuainsa nous damai deir tg' il Sigr. Spux seja nia surpiglia, partge schi 30 nous dagn en igliada ved il tainp pafso, schi vasainza tgi siva daveir pafsanto tans ons experimento igl esar da mintgin sejal ear el finalmaintg arivo tier chel mument della sia futura e perpetna legreja. Sainza dubitanza sto chegl esar sto predestino da perpeten ano, aber per ofsa ho il Totpusaint laschea crudar chela schi terglischonta strola de Carezia. Con- 35 cluder damai stuainsa nous tgi seja nia surpiglia della violenta Simpathi e tgi vegias ambratschea chella ainten il vos Cor avant ons, scu chegl tgi vetz ofsa ambratschea ella tras il Liom dil St. Matrimoni. Tgi vegias suondo chella ainten ils sias fastetgs, scu chegl tg' ils sabis dil Orient hon suando la steila tg'ho mano tier l'encunaschienscha della verdat. Gea cun 40 tot fundamaint e raschung vainsa nous muteiv da grondamaintg deplorar

la perdita d'en schi nobel e privilegia commember da giuvantetna, schi nous lesan tschertgear da purtar avant e sclareir se ils nobels vantatgs da del purtos ainten il centrum da chesta honorada cumpagneia de giuvantetna. Ma scu va schon alla entschiatte fatg mensiun tgi la mia debbla capacitat e schwach Spirt na pufseden betg las facultads da purtar avant e sclareir 5 no augal las pi inferiouras ideas e sumeglias da meter avant aigl Sig. Spux, per cotras selastgeir [f. 3^r] representar avant scu Object d'engrätzgiamaint, totutegnja ma pusond sen la Vofsa gronda Humanitad e Paziensia malubescha ear da metter avant ena minor part dils avantatgs ils chals nous tras la Vofsa alliansa vagn pers. Ma pers duefsigl esar tots chels schi nobels 10 vantatgs dils chals ja va sulettamaintg metter avant ena fitg pitschna part e profundos ainten la mar della perpetnadat tras la Sia nobla alianza cun la nobellissima Spousa e tgi cotras chesta Cumpagneia vegia da restar tottaveja bandunada e sprivada dils sias vigls dretgs e pofses, sumigliant ad en Samson, tgi tras la traditoura Dalila ho gia da star e sarveir per spot 15 aigls sias adversaris e sumigliant ad en tapfer Goliat tge rasto tras en sulett crap d'en poar Nurser? O naa! nous catagn schon ear co muteiv da salegrar e seconsolar, partge nous savagn, tg'il Totpusaint ho ear an chest mument opero la sia gista et infinita Gisteja et empermaschung, partge mintg'in so tg'el dei: tgi solettamaintg a chel il chal per amour 20 seja deta aigl sias proxim en glas d'ava, vignel el a remunerar il tschent dobel. Uscheja tenor nofsa franca persuaziun eigl chegl tot duevel e convenient tg'il atz vegia prinzipalmaintg banadia e fatg Vous ventirevel tras ena schi nobla e fitg previliggiada Spousa e segondariamaintg pofsans nous eir veir ainten ella, chella schi nobla e splendentia Steila da refugi e 25 speranza, la chala nous pudagn cun nofsa [f. 3^v] consolaziung numnar e paragnar cun Laurora della dumang, la chala cumparond noanavant stonigl tottas stgiradetas et umbreivas della notg pigliar il sias refugi ainten il profund abissum della mar e dar platz allas terglischontas e splendentas Strolas dil Solegl. Ella po cun totta raschung e fundamaint nigr tigneida 30 e vaseida scu ena segunda Eva ainten la chala nous pudagn sperar la remuneraziun della preschainta enorma perdita; partge las sias operaziuns hon do e datan anc ofsa mintgia de perdetgia dellas sias grondissimas e noblas prerogativas operadas ainten en schi critic taimp noua tgi tants oters Spirits faschevan il sias pusebel per aquistar platz de comparaziun. 35 Sainsa dubi ponigl las sias noblas Vertets pesadas e confrontadas cun las pi noblas e custevlas pedras, setz cun las pi noblas e scientificas vertets, gea paragnadas cun chellas della casta e nobellissima Susana, la chala schi gea franca e quasi franchissima d'aquistar la mort temporala tras insister il nobel scazi dell'iuozenza, schi nomobstante semusavla chella 40

curaschevla e insurvantschibla. Betg cun Spirt mundan, sonder cun Spirt tottaveja scientific e sublim pudainsa nous veir ainten la persuna della nobillf. Spusa il Object da legreja, consolaziun e speranza scu ils Bethuliers vaseven e speraven [f. 4^r] ainten la persuna della tapfra Judita aigl mument 5 della grondissima e stermentousa persecuziun dil grond General Holopferus.

I para ame d'efser quasi an Obligaziung da scumansar a pigliar fegn cun il mias pitschen discuors, per senachevl tg'ja nam vegia da sefar culpevel della Vofsa malapaziensia, partge i vei aint metz e va schon alla entschiatta fatg mensiung, tg'ja ma tgiata betg aigl cas da purtar noana- 10 vant sulettamaintg ena pitschna part da chegl tgi fis convenient aigl mument preschaint. Damai vigl ja dar platz aigl Schlus dil mias discuors cun deir: Tgi schianavant tg'il Totpusaint atz ho mess an chel Stand vigl el vous continuamaintg mintegneir an perfetgia Sanadat e contentiensch, tgi pofsas diriger e manar il temun della bartgia a vous confidada cun 15 chel Spirt eifer e premura tgi Moisas ho dirigia e mano il pievel D'israel ord Egipta tras la mar cotschna a peis sitg ainten la teara ampurmefsa e tgi las vofsas operaziuns tgi suondau ainten il nov eligia Stand vignian ad esar schi empernevas e cun tanta forza avant il Divin Thron, scu chegl tgi las supplicas de Josua hon gia da pudeir far star eira il Cuors 20 dil Solegl.

[f. 4^v] Segondariamaintg vainsa nous totta raschun e muteiv de cordial- maintg givischiar tg'il Alltifsim vignia a bauadeir la vofsa nobillissima Spousa scu chegl tg'el ho banadia ena Rachel cun tschintgigiar ena fitg nobla e retgia desendenza e finalmaintg givischa an nom de chesta honorevla 25 cumpagneja de giuventetna tgi Totpusaint vignia tras chesta vofsa nobla allianza a remunerar il tschient dubel da chel tgi vagn pers ella preschaintamaintg. Dia viglia consanteir aigl mias givisch et aigl givisch d'egn a mintgin da chesta Cumpagneia e lascha cun en plead arivar tier tottas vanteiras e benedicziuns, las chalas permetten tier a chel Stand. 30 Scu ear en intim duevel compatimaint dumonda ja per la mia duvrada frejadat restont cun la buna Seira, per oblija e recumondo il vofs surviaint.

Rasposta sigl pled.

(Ineditum nach Ms. Marme.)

Stimada Giuventetna!

35 Ia ma chat tras giavisch digl signur Spugs oblio da responder en nom de chel. Per la davosa geda tgi ja va la vantirevladat da discorer a chella stimada societad agur la buna seira. Igl mutegf tgi dumandess da me ena gronda e greva excusaziugn è la mia e della mia elegida Signura Spusa gronda obligaziugn visavi a chesta stimada ot ludevla Sozietad da Giuven-

tetna la calla garegia da me en nonextinguibel cordial angraztgiamaint. Chesta ot stimada Sozietat ò sen igl de dat oz azt do totta fadeia e premura ancuntar tots mias marets per ambaleir è far chest de de tott otra vista et importanza. E tge è sto igl mutegf lotiers forza igls mias sarvetschs prestos a chella, na tottaveia betg; igl mutegf igl call ja va bagn 5 pudia anclegr ord la particulara explicaziugn bagn fundada digl Signour Plazmeister è la deploraziugn della mia dat El manegeda gronda perdita, aber au igls mias igls fitg pitschna perdita den comember de chella Sozietat de Giuventetna. Gea igls mias tgears Ameis sen chesta seira pudes ja vous anbratschear tots anseman e condoleir cotras la mia deplorabla sepera- 10 ziugn de vous totts; la calla e daventada tras la inspiraziugn de Dia la calla o clamo me ter en stand igl call o tott oters custems. Ia sa navot tge deir, oter tgi am remettar alla infallibla voluntat de Dia e surpigliar la mia par me grevousa vetta, an igls magns de chel igl call ja va totta speranza tgi El vigna am assister e star tiers cun la sia sontga Graztgia 15 senachegl tgi ja possa cumplanegr las obligaziugns las callas en uneidas a chell stand. Aber avant tgi relaschear chesta stimada et da me ott carezada sozietat da Giuventetna ma profitesch ja della preschainta occasiugn per exprimer igls mias pi cordials et intims auguris. Viglia Dia igl totpusant igls schintgigiar ena veira pasch e peregniadat tranter igls comembers 20 de chella ludevla sozietat de giuventetna senachegl tgi chella possa star ancuntar e far front a tots incept tgi vignan ad Ella adusos. Gea igls mias tgears gle igl proverbi tgi dei e tgi tgi igl o gia occasiugn digl pruar o catto chell per funso: Cura tgi aus è oar tgesa ans canoschigl igl bagn tgi ans ò gia an chella. Gea chegl severifitgescha ozt ve della mia 25 persugna; oz conosch ja tgi ja va banduno en stand ainten igl call ja va galdia ena perfetga legreia de libertat e de consolaziugn. Aber chel è per me pers aber per vusotters e chell anc an craft, perche gl igls mias tgears tigne chell ad honour e fasche diever de vossa libertad anfigna tgi ischas au pofses de chella. 30

Ia ma chat alla fegu oblia at en cordial angraztgiamaint per la honour ancuntar totts mias marets prestada.

Las Mintinadas.

1.

Ai schi pitigott,
Antuorn, antuorn,
Saptga po Dia, cur tgia turn.

Ai schi pitigott,
5 La mi tgera, tgera giuventetna;

Chest è bagn en pled déna grond' incarschadetna,
De veer de bandunar la mi tgera, tgera giuvantetna.

Ai schi pitigott,
La mi tgera, tgera mamma;

10 Veer de bandunar la mi tgera, tgera mamma,
E veer decr e star cun ena schi fredda secura.

Ai schi pitigott,
Igl mis tger, tger bab;
Veer de bandunar en schi procs bab,

15 E veer d'ecr e star cun en schi frecd secr.

Ai schi pitigott,
Las mis tgeras, tgeras soras;
Veer de bandunar schi tgeras soras,
E veer de ecr e star cun schi frecdas chinadas.

20 Ai schi pitigott,
Igl mis tgera, tgers frars;
De veer de bandunar schi tgers frars;
E veer d'ecr e star cun schi frecds chinoss.

2.

E schi pitigót, igl mies tger bab.
Vo an nom da Dia, la mia tgera feglia;
Igl mies tger bab havecr da bandunar
E cun en frecd secr havecr da d'ecr e star.

5 E schi pitigót, la mi tgera mamma.
Vo an nom da Dia, la mia tgera feglia;
La mi tgera mamma havecr de bandunar,
E cun ena noscha seira¹⁾ havecr da d'ecr a star.

E schi pitigót, las mias tgeras soras.
10 Vo an nom da Dia, la nossa tgera sora;
Las mis tgeras soras havecr de bandunar,
E cun chinadas havecr da d'ecr e star.

¹⁾ La seira salidava scu igl pivel dei, la brita, cura tgl chella niva an tgesa, cun igls plets:

Bavegna an tgesa meia!
Las clavs en meias,
Las masareias en teias.
Prousa post bagn esser
Ma tgera main'am vigust.

- E schi pitigót, igls mis tgers frars.
 Vo an nom da Dia, la nossa tgera sora;
 15 Iglis mis tgers frars havecr de bandunar,
 E cun chinós havecr da d'ecr e star.
- E schi pitigót, tott la giuventetna.
 Vo an nom da Dia, la nossa tgera giuvna;
 Anc chést ón cun giuvens e mattangs,
 20 En oter ón cun tignas et unfants.

3.

- E pitigot, igl mis tger bab.
 Vo an nom de Dia, la mi tgera feglia;
 Igl mis tger bab avoir d'agl bundaner,
 E cun en sir avoir ded ir a ster.
- 5 E pitigot, la mi tgera mamma.
 Vo an nom de Dia, la mi tgera feglia;
 La mi tgera mamma avoir dalla bundaner,
 E cun n'a sira veir ded ir a ster.
- E pitigot, igls mies tgers frers.
 10 Vo an nom de Dia, la mi tgera sora;
 Iglis mis tgers frers avoir d'agls bundaner,
 E cun quinas avoir ded ir a ster.
- E pitigot, las mis tgeras soras.
 Vo an nom de Dia, la mi tgera sora;
 15 Las mis tgeras soras veir da las bundaner,
 E cun quinedas veir ded ir a ster.
- E pitigot, a tot la giuvanadna.
 Tgi chist è'n puntg de grond anreschadetna;
 Anreschadetna no lascher pigler.
- 20 E pitigot, da tot anturn ed anturn,
 Saptgia eu pa Dia cura tg'ia turn;
 Et anc chest an cun giuvans et mattangs,
 Ed en atr'an cun omens e dunangs.

4.

Adia, adia, la mia tgera mamma,
 A nova veta igl mies spucs a cloma.